

Wijziging van enige bepalingen van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek inzake curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen en mentorschap ten behoeve van meerderjarigen

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk de regelingen van de curatele, het beschermingsbewind en het mentorschap in overeenstemming te brengen met een aantal in de praktijk gebleken wenselijkheden en dat daartoe Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek dient te worden gewijzigd;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

A

Artikel 379 komt te luiden:

Artikel 379

1. De curatele kan worden verzocht door de betrokken persoon, zijn echtgenoot, zijn geregistreerde partner dan wel andere levensgezel, zijn bloedverwanten in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de vierde graad, degene die ingevolge een der artikelen 253sa of 253t het gezag over de betrokken persoon uitoefent, zijn voogd, zijn bewindvoerder als bedoeld in titel 19 en zijn mentor als bedoeld in titel 20.

2. De curatele kan voorts worden verzocht door het openbaar ministerie of door degene die de instelling waar de betrokkene wordt verzorgd, exploiteert of die daarvan de leiding heeft, alsmede door de instelling die aan de betrokkene begeleiding biedt. In beide laatste gevallen wordt in het verzoekschrift tevens vermeld waarom de in het eerste lid genoemde personen - bloedverwanten in de zijlijn in de derde en vierde graad daaronder niet begrepen - niet tot indiening van een verzoek zijn overgegaan.

B

Artikel 380, vijfde lid, komt te luiden:

5. De bewindvoerder heeft aanspraak op beloning overeenkomstig de regels die daaromtrent door de Minister van Justitie zijn vastgesteld.

C

Artikel 383 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De rechter die de curatele instelt, benoemt daarbij of zo spoedig mogelijk daarna een curator. De rechter vergewist zich van de bereidheid en vormt zich een oordeel omtrent de geschiktheid van de te benoemen persoon.

2. Na het derde lid worden, onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot zevende en achtste lid, drie leden ingevoegd, luidende:

4. Voor benoeming komen andere personen dan in het derde lid bedoeld alleen dan in aanmerking indien zij voor wat betreft hun bedrijfsvoering, het minimum aantal aan hen opgedragen curatelen alsmede de werving, de scholing en begeleiding van en het toezicht op de personen door wie zij de taken van een curator uitoefenen, voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen kwaliteitseisen. Van het voldoen aan bedoelde kwaliteitseisen dient uit overlegging op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze telkenjare voor 1 april van een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van boek 2 te blijken. De persoon die is aangesloten bij een in bedoelde algemene maatregel van bestuur genoemde rechtspersoon die zulke eisen omtrent genoemde onderwerpen aan de bij hem aangeslotenen stelt, is van deze overlegging vrijgesteld, tenzij bij de instelling van de curatele of nadien anders is bepaald.

5. Handelingsonbekwamen en zij ten behoeve van wie een mentorschap is ingesteld kunnen niet tot curator worden benoemd. Zij van wie één of meer goederen onder een bewind als bedoeld in titel 19 staan, zij die in staat van faillissement verkeren en zij ten aanzien van wie de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is, kunnen slechts tot curator worden benoemd, indien het bewind over het vermogen van de onder curatele gestelde door een andere curator wordt gevoerd.

6. De rechter kan ook twee curatoren benoemen, tenzij gegronde redenen zich tegen zodanige benoeming verzetten. Zijn er twee curatoren, dan kan ieder van hen de taken die aan een curator toekomen, alleen verrichten. De rechter kan zo nodig een taakverdeling tussen curatoren vaststellen. Bij verschil van mening tussen de curatoren beslist op verzoek van een van hen de kantonrechter. Deze kan ook een verdeling van de beloning vaststellen.

D

Artikel 385 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel d van het eerste lid komt te luiden:

d. de curator te allen tijde hetzij op eigen verzoek, hetzij wegens gewichtige redenen of omdat hij niet meer voldoet aan de eisen om curator te kunnen worden, door de kantonrechter kan worden ontslagen, zulks, op verzoek van een medecurator, de onder curatele gestelde, of het openbaar ministerie, dan wel ambtshalve. Artikel 448, tweede lid, derde en vierde volzin, en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. De curator doet telkens na verloop van vijf jaren, of zo veel eerder als de kantonrechter bepaalt, aan deze verslag van het verloop van de curatele. Hij laat zich daarbij met name uit over de vraag of de curatele dient voort te duren of door een minder ver

streckende voorziening kan worden vervangen. Feiten die voor de curatele en het voortduren daarvan van betekenis zijn deelt hij terstond aan de kantonrechter mede.

E

Artikel 386 wordt als volgt gewijzigd:

1. De tweede volzin van het eerste lid komt te luiden: De rekening en verantwoording van zijn bewind gedurende de curatele wordt evenwel door de curator jaarlijks ingediend, behoudens indien de kantonrechter heeft bepaald dat dit op een ander tijdstip kan geschieden. De curator heeft aanspraak op beloning overeenkomstig de regels die daaromtrent door de Minister van Justitie zijn vastgesteld.

2. Na het vierde lid worden drie leden toegevoegd, luidende:

5. De curator kan alvorens in of buiten rechte op te treden zich te zijner verantwoording doen machtigen door de kantonrechter.

6. De kantonrechter kan van de curator verlangen dat hij inzage geeft van zijn boeken, bescheiden en andere gegevensdragers en van zijn privé-administratie. Hij kan voorts een afschrift daarvan verlangen.

7. De kantonrechter kan indien hij dit met het oog op de naleving van de in artikel 383, vierde lid, bedoelde kwaliteitseisen noodzakelijk acht, ambtshalve een bericht van deskundigen bevelen. De kantonrechter kan de kosten van dit onderzoek, indien slecht bewind aan het licht is gekomen, geheel of ten dele ten laste van de curator brengen.

F

Artikel 389 komt als volgt te luiden:

Artikel 389

1. De curatele eindigt door het verstrijken van de tijdsduur waarvoor zij is ingesteld, dan wel door de dood van de betrokken persoon of indien ten behoeve van hem bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak ter vervanging van curatele een bewind als bedoeld in titel 19 dan wel een mentorschap als bedoeld in titel 20 is ingesteld.

2. De kantonrechter kan, indien de noodzaak daartoe niet meer bestaat, de curatele opheffen op verzoek van de onder curatele gestelde persoon, zijn curator of het openbaar ministerie. Opheffing kan ook ambtshalve geschieden indien voortzetting van de curatele niet zinvol is gebleken. De beschikking treedt in werking zodra zij in kracht van gewijsde is gegaan, tenzij zij een eerder tijdstip van ingang aanwijst.

G

Artikel 390 komt te luiden:

Artikel 390

Alle uitspraken waarbij een curatele wordt verleend of opgeheven, of een uitspraak tot ondercuratelestelling wordt vernietigd, alsmede beschikkingen als in artikel 380 bedoeld,

worden binnen tien dagen nadat zij kunnen worden ten uitvoer gelegd, vanwege de griffier in de Staatscourant bekendgemaakt.

H

Artikel 391 komt als volgt te luiden:

Artikel 391

Ter griffie van de rechtbank te 's-Gravenhage berust een openbaar register, waarin aantekening wordt gehouden van rechtsfeiten die betrekking hebben op curatele en op bewind als bedoeld in titel 19. Behalve iedere rechterlijke beslissing betreffende de curatele en, indien de rechter zulks heeft bepaald, bedoeld bewind, worden daarin aangetekend de rechtsfeiten die bij algemene maatregel van bestuur zijn bepaald. In de algemene maatregel wordt tevens bepaald op welke wijze deze aantekening geschiedt.

I

Aan artikel 431 wordt, onder vernummering van het derde lid tot vierde lid, een lid ingevoegd, luidende:

3. Het bewind kan eveneens worden ingesteld, indien te verwachten is dat de rechthebbende binnen afzienbare tijd in de in het eerste lid bedoelde toestand zal verkeren.

J

Artikel 432 wordt volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Instelling van het bewind kan worden verzocht door de rechthebbende, zijn echtgenoot, zijn geregistreerde partner dan wel andere levensgezel, zijn bloedverwanten in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de vierde graad, degene die ingevolge een der artikelen 253sa of 253t het gezag over de betrokken persoon uitoefent, zijn voogd, zijn curator en zijn mentor als bedoeld in titel 20. In het in artikel 431, derde lid, bedoelde geval kan het bewind uitsluitend worden verzocht door de betrokken persoon.

2. De leden 2 tot en met 4 worden vernummerd tot 3 tot en met 5.

3. Na het eerste lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

2. Instelling van het bewind kan voorts worden verzocht door het openbaar ministerie of door degene die de instelling waar de betrokkene wordt verzorgd, exploiteert of die daarvan de leiding heeft, alsmede door de instelling die aan de rechthebbende begeleiding biedt. In beide laatste gevallen wordt in het verzoekschrift tevens vermeld waarom de in het eerste lid genoemde personen - bloedverwanten in de zijlijn in de derde en vierde graad daaronder niet begrepen - niet tot indiening van een verzoek zijn overgegaan.

4. In het derde lid (was tweede lid) wordt "een verzoek tot ondercuratelestelling aanhangig is" vervangen door: een verzoek tot ondercuratelestelling of tot opheffing van de

curatele aanhangig is. De zinsnede “bij afwijzing daarvan” komt te luiden: bij afwijzing onderscheidenlijk bij inwilliging daarvan.

K

In artikel 433, tweede lid, wordt “ontslaan; hij kan tevens” vervangen door: ontslaan en ook alsnog bepalen dat de regel van het eerste lid voor een of meer goederen niet zal gelden, in welk geval artikel 434, eerste lid, van overeenkomstige toepassing is. De kantonrechter kan tevens.

L

Artikel 435 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt tussen “bereidheid” en “van” ingevoegd: en vormt zich een oordeel over de geschiktheid.

2. Het zesde lid komt te luiden:

6. Voor benoeming komen behalve de rechtspersoon die een financiële onderneming is die ingevolge de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van bank mag uitoefenen, ook andere dan de in het vierde lid bedoelde personen in aanmerking, doch alleen dan indien zij voor wat betreft hun bedrijfsvoering, het minimum aantal aan hen opgedragen bewinden alsmede de werving, de scholing en begeleiding van en het toezicht op de personen door wie zij de taken van een bewindvoerder uitoefenen, voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen kwaliteitseisen. Van het voldoen aan bedoelde kwaliteitseisen dient uit overlegging op bij bedoelde algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze telkenjare voor 1 april van een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van boek 2 te blijken. De persoon die is aangesloten bij een in bedoelde algemene maatregel van bestuur genoemde rechtspersoon die zulke eisen omtrent genoemde onderwerpen aan de bij hem aangeslotenen stelt, is van deze overlegging vrijgesteld, tenzij bij de instelling van het bewind of nadien anders is bepaald.

M

Artikel 436 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het derde lid wordt een zin toegevoegd, luidende: De kantonrechter kan, hetzij op verzoek van een persoon als bedoeld in artikel 432, eerste en tweede lid, of van de bewindvoerder, hetzij ambtshalve bepalen dat een beschikking als bedoeld in de artikelen 432, 433, tweede lid, en een beschikking houdende benoeming, schorsing of ontslag van de bewindvoerder vanwege de griffier in de registers, bedoeld in artikel 391, wordt ingeschreven.

2. Na het vijfde lid worden twee leden toegevoegd, luidende;

6. De kantonrechter kan van de bewindvoerder verlangen dat hij inzage geeft van zijn boeken, bescheiden en andere gegevensdragers en van zijn privé-administratie. Hij kan voorts een afschrift daarvan verlangen.

7. De kantonrechter kan indien hij dit met het oog op de naleving van de in artikel 435, zesde lid, bedoelde kwaliteitseisen noodzakelijk acht, ambtshalve een bericht van

deskundigen bevelen. De kantonrechter kan de kosten van dit onderzoek, indien slecht bewind aan het licht is gekomen, geheel of ten dele ten laste van de bewindvoerder brengen.

N

Artikel 440 komt te luiden:

Artikel 440

1. Schulden die voortspruiten uit een handeling, tijdens het bewind met of jegens de rechthebbende, anders dan in overeenstemming met artikel 438, tweede lid, verricht door een schuldeiser die het bewind kende of had behoren te kennen, kunnen niet op de ten tijde van zodanige handeling onder het bewind staande goederen worden verhaald.

2. Indien het bewind alle goederen betreft die daarvoor krachtens artikel 431, eerste lid, in aanmerking komen, is het eerste lid van overeenkomstige toepassing ten aanzien van ten tijde van de handeling niet onder het bewind staande goederen waarop verhaal mogelijk zou zijn.

O

Aan artikel 441, eerste lid, wordt een zin toegevoegd, luidende: De bewindvoerder kan voorts voor de rechthebbende alle handelingen verrichten die aan een goed bewind bijdragen.

P

Aan artikel 443 worden de woorden “in rechte” vervangen door “in en buiten rechte.

Q

Na artikel 446 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 446a

De bewindvoerder doet telkens na verloop van vijf jaren, of zo veel eerder als de kantonrechter bepaalt, aan deze verslag van het verloop van het bewind. Hij laat zich daarbij met name uit over de vraag of het bewind dient voort te duren dan wel of een minder ver, of een verder strekkende voorziening aangewezen is. Feiten die voor het bewind en het voortduren daarvan van betekenis zijn deelt hij terstond aan de kantonrechter mede.

R

Artikel 447, eerste lid, eerste volzin, komt te luiden: De bewindvoerder heeft aanspraak op beloning overeenkomstig de regels die daaromtrent door de Minister van Justitie zijn vastgesteld.

S

Artikel 448 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid worden twee volzinnen toegevoegd, luidende: De kantonrechter kan hiertoe zo nodig ook zonder de bewindvoerder tevoren te hebben gehoord overgaan. In dat geval verliest de beschikking haar kracht na verloop van twee weken, tenzij de bewindvoerder binnen deze termijn in de gelegenheid is gesteld om te worden gehoord.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. In geval van ontslag wegens gewichtige redenen of omdat de bewindvoerder niet meer voldoet aan de eisen om bewindvoerder te kunnen worden kan de kantonrechter bepalen dat geen verdere rekening en verantwoording behoeft te worden afgelegd. Tevens kan de kantonrechter de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers en de privé-administratie van de bewindvoerder, en alle aan de rechthebbende toekomende goederen in beslag nemen. Daartoe kan hij elke plaats betreden.

T

Het tweede lid van artikel 449 komt te luiden:

2. De kantonrechter kan, indien de noodzaak daartoe niet meer bestaat, het bewind opheffen op verzoek van de rechthebbende, de bewindvoerder of het openbaar ministerie. Opheffing kan ook ambtshalve geschieden indien voortzetting van het bewind niet zinvol is gebleken. De beschikking treedt in werking zodra zij in kracht van gewijsde is gegaan, tenzij zij een eerder tijdstip van ingang aanwijst.

U

Artikel 451 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, wordt tussen “vierde graad,” en “zijn voogd,” ingevoegd: degene die ingevolge een der artikelen 253sa en 253t het gezag over de betrokken persoon uitoefent,.

2. In het tweede lid wordt aan de eerste zin toegevoegd: , alsmede door de instelling die aan de betrokkene begeleiding biedt. In de tweede volzin wordt “In het laatste geval” vervangen door : In beide laatste gevallen.

3. In het derde lid wordt “een verzoek tot ondercuratelestelling aanhangig is” vervangen door: een verzoek tot ondercuratelestelling of tot opheffing van de curatele aanhangig is. De zinsnede “bij afwijzing daarvan” komt te luiden: bij afwijzing onderscheidenlijk bij inwilliging daarvan.

V

Artikel 452 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vijfde lid komt te luiden:

5. Voor benoeming komen andere personen dan in het vierde lid bedoeld alleen dan in aanmerking indien zij voor wat betreft hun bedrijfsvoering, het minimum aantal aan hen opgedragen mentorschappen alsmede de werving, de scholing en begeleiding van en het toezicht op de personen door wie zij de taken van een mentor uitoefenen, voldoen aan bij of

krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen kwaliteitseisen. Van het voldoen aan bedoelde kwaliteitseisen dient uit overlegging telkenjare voor 1 april van een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van boek 2 te blijken. De persoon die is aangesloten bij een in bedoelde algemene maatregel van bestuur genoemde rechtspersoon die zulke eisen omtrent genoemde onderwerpen aan de bij hem aangeslotenen stelt, is van deze overlegging vrijgesteld, tenzij bij de instelling van het mentorschap of nadien anders is bepaald.

2. Het zesde lid komt te luiden:

6. Handelingsonbekwamen en zij ten behoeve van wie een mentorschap is ingesteld kunnen niet tot mentor worden benoemd.

3. Na het zesde lid wordt, onder vernummering van het zevende lid tot achtste lid, een lid ingevoegd, luidende:

7. De rechter kan ook twee mentoren benoemen, tenzij gegronde redenen zich tegen zodanige benoeming verzetten. Zijn er twee mentoren, dan kan ieder van hen de taken die aan een mentor toekomen, alleen verrichten. De rechter kan zo nodig een taakverdeling tussen mentoren vaststellen. Bij verschil van mening tussen de mentoren beslist op verzoek van een van hen de kantonrechter. Deze kan ook een verdeling van de beloning vaststellen.

W

Aan artikel 456 worden de woorden “in rechte” vervangen door “in en buiten rechte”.

X

In artikel 459 wordt, onder vernummering van het tweede lid tot vijfde lid, drie leden ingevoegd, luidende:

2. De mentor doet telkens na verloop van vijf jaren, of zo veel eerder als de kantonrechter bepaalt, aan deze verslag van het verloop van het mentorschap. Hij laat zich daarbij met name uit over de vraag of het mentorschap dient voort te duren dan wel of een minder ver, of een verder strekkende voorziening aangewezen is. Feiten die voor het mentorschap en het voortduren daarvan van betekenis zijn deelt hij terstond aan de kantonrechter mede.

3. De kantonrechter kan van de mentor verlangen dat hij inzage geeft van zijn boeken, bescheiden en andere gegevensdragers en van zijn privé-administratie. Hij kan voorts een afschrift daarvan verlangen.

4. De kantonrechter kan indien hij dit met het oog op de naleving van de in artikel 435, zesde lid, bedoelde kwaliteitseisen noodzakelijk acht, ambtshalve een bericht van deskundigen bevelen. De kantonrechter kan de kosten van dit onderzoek, indien slecht mentorschap aan het licht is gekomen, geheel of ten dele ten laste van de mentor brengen.

Y

Artikel 460, tweede lid, komt te luiden:

2. De mentor heeft aanspraak op beloning overeenkomstig de regels die daaromtrent door de Minister van Justitie zijn vastgesteld.

Z

In artikel 461, tweede lid, wordt in de eerste volzin, tussen “op verzoek van” en “de betrokkene” ingevoegd: de medementor,. Aan het tweede lid worden twee volzinnen toegevoegd, luidende: De kantonrechter kan hiertoe zo nodig ook zonder de mentor tevoren te hebben gehoord overgaan. In dat geval verliest de beschikking haar kracht na verloop van twee weken, tenzij de mentor binnen deze termijn in de gelegenheid is gesteld om te worden gehoord.

AA

Artikel 462, tweede lid, komt te luiden:

2. De kantonrechter kan, indien de noodzaak daartoe niet meer bestaat, het mentorschap opheffen op verzoek van de betrokkene, zijn mentor of het openbaar ministerie. Opheffing kan ook ambtshalve geschieden indien voortzetting van het mentorschap niet zinvol is gebleken. De beschikking treedt in werking zodra zij in kracht van gewijsde is gegaan, tenzij zij een eerder tijdstip van ingang aanwijst.

ARTIKEL II

Bewindvoerders als bedoeld in artikel 435, zesde lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, die voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel L, zijn benoemd hebben tot twee jaar na dat tijdstip de gelegenheid om aan de in genoemde bepaling bedoelde kwaliteitseisen te voldoen.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Gegeven

De Minister van Justitie,

Memorie van toelichting

Algemeen

Ter bescherming van meerderjarigen die hun belangen van vermogensrechtelijke en/of van immateriële aard zelf niet of niet voldoende kunnen behartigen, bestaat er sinds jaar en dag de curatele, geregeld in titel 1.16 BW. In 1982 is daar het beschermingsbewind van titel 1.19 BW bijgekomen. Gaat het bij beschermingsbewind om een voorziening met betrekking tot geld en goed of slechts bepaalde vermogensrechtelijke belangen, het sedert 1995 (eventueel in combinatie met het beschermingsbewind in te zetten) mentorschap van titel 1.20 BW bestrijkt de bescherming van belangen van persoonlijke aard, in het bijzonder de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. Hiermee is een palet van maatregelen beschikbaar waarmee, al naar gelang de behoefte aan en de noodzaak van bescherming en belangenbehartiging, in elk individueel geval de passende oplossing kan worden gevonden.

Het beschermingsbewind en het mentorschap zijn geëvalueerd: Blankman/Oehlers-Oosterhof/Oomens, Onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen, VU, Amsterdam, 2002, en Oomens en van Zutphen, Evaluatie Wet mentorschap, VU Amsterdam, 1998. Beide evaluaties hebben de wenselijkheid van een aantal wijzigingen van de wettelijke regelingen aan het licht gebracht. Ook de aanbevelingen van het Landelijk Overleg van Kantonsectorvoorzitters (LOK, de aanbevelingen zijn te raadplegen op www.rechtspraak.nl) geven aan dat deze regelingen niet ongewijzigd kunnen blijven. Zo blijkt de wettelijke regeling omtrent de beloning van de bewindvoerder, de curator en de mentor in de praktijk ontoereikend te zijn en worden in plaats daarvan die van de LOK-aanbevelingen toegepast.

Niet minder van belang is dat aanvullende wettelijke voorschriften nodig zijn gebleken inzake de bedrijfsvoering van zogenoemde professionele bewindvoerders, dwz bewindvoerders die niet uit de familiekring van de rechthebbende afkomstig zijn. Het kan daarbij gaan om vrijwilligers, om natuurlijke en rechtspersonen (zoals stichtingen, openbare vennootschappen met rechtspersoonlijkheid en bv's). De toenmalige Minister van Justitie is op deze noodzaak uitvoerig ingegaan in zijn antwoord op vragen van het lid der Tweede Kamer Van Miltenburg inzake het faillissement van Stichting BDG Kleingeld (Aanhangsel II, 2007/08, nr. 543). De nieuwe voorschriften vullen de bestaande wettelijke voorschriften zoals die inzake de verplichting om een aparte rekening voor iedere rechthebbende te openen en aan te houden aan, of zijn te zien als een bevestiging van bestaande kantonrechterlijke praktijk. Om voor benoeming in aanmerking te komen dienen deze bewindvoerders voortaan aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen kwaliteitseisen te voldoen. Het ligt voor de hand dat voor de curatele en voor het mentorschap vergelijkbare eisen zullen gelden, het wetsvoorstel voorziet daarin eveneens.

Sedert HR 1 december 2000, NJ 2001, 390, is de benoeming van twee curatoren mogelijk. De benoeming van twee mentoren heeft inmiddels ook in den brede ingang gevonden. Het is evenwel gewenst duidelijkheid en landelijke uniformiteit te scheppen omtrent de voorwaarden waaronder zulke benoemingen kunnen plaatsvinden. Het wetsvoorstel bevat voorstellen hieromtrent.

Het wetsvoorstel voorziet voorts in de mogelijkheid van benoeming van rechtspersonen tot mentor en tot curator; de behoefte daaraan wordt in de praktijk duidelijk gevoeld en dit is ook door het LOK bepleit. Met name door de inspanningen van Stichting Mentorschap Netwerk Nederland (zie ook www.mentorschap.nl) zijn inmiddels achttien regionale stichtingen actief die mentoren beschikbaar stellen en aan de deskundigheid van de mentoren een bijdrage leveren. De verwachting is dat in 2010 een landelijk netwerk van stichtingen een feit zal zijn. Verwacht wordt dat zij ook bereid zullen zijn om de in het wetsvoorstel voorziene medewerking te geven aan de uitvoering van de curatele. Door een

aantal bij de Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI, zie ook www.bpbi.nl) aangesloten natuurlijke personen en ook door werknemers van daarbij aangesloten organisaties wordt reeds nu behalve beschermingsbewind ook curatele uitgevoerd. Blijkens de desbetreffende aanbeveling van het LOK geniet een bij de branchevereniging aangesloten persoon of een werknemer van een daarbij aangesloten organisatie de voorkeur ingeval een professionele curator moet worden benoemd. De mogelijkheid om de rechtspersoon zelf te benoemen sluit hierop aan, en heeft, met name uit een oogpunt van continuïteit voordelen.

Gebleken is dat voor sommigen de bescherming die het beschermingsbewind biedt ontoereikend is omdat degene met wie werd gehandeld het bewind niet kende en ook niet behoorde te kennen, te goeder trouw kon worden geacht. Er bestaat daarom een behoefte aan publicatie van het bewind ook buiten de situaties waarin thans reeds een publicatieplicht bestaat. Het wetsvoorstel voorziet hierin door publicatie in het in artikel 391 bedoelde register mogelijk te maken.

Voorts strekt het wetsvoorstel ertoe enige stroomlijning aan te brengen in de thans bestaande wettelijke maatregelen en onnodige verschillen tussen die maatregelen op te heffen. De goede reden daarvoor wordt in de artikelsgewijze toelichting telkens aangegeven.

Voor in de praktijk gebleken problematiek is wetswijziging niet altijd nodig. Zo komt het voor dat een mentor hemel en aarde moet bewegen om de onder zijn hoede gestelde persoon, die zich aan het toezicht heeft onttrokken of door derden daaraan is onttrokken, door de politie te laten opsporen en terug te brengen naar de woonplaats van verblijf die de mentor heeft bepaald. Niet zelden betreft het personen die in een beschermd woonvorm wonen. Het kost soms veel moeite om derden (en kennelijk ook overheidsinstanties) van de bevoegdheid daartoe van de mentor te overtuigen. Door de tijd die heen gaat met de pogingen van de mentor om bijstand te krijgen, kan het welzijn van de betrokkene schade lijden, doordat deze langer dan nodig in een situatie blijft verkeren die zijn welzijn niet ten goede kan komen. Het is voldoende dat in de voorlichting omtrent de desbetreffende beschermingsmaatregelen aan zulke aspecten expliciet aandacht wordt gegeven.

Een concept van het wetsvoorstel is voor advies voorgelegd aan de Raad voor de rechtspraak, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, de Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders en de Stichting Mentorschap Netwerk Nederland. Tegelijkertijd heeft consultatie via internet plaatsgevonden. Met de gemaakte opmerkingen en suggesties is rekening gehouden.

De hierna vermelde wetsartikelen behoren, tenzij anders is vermeld, tot Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

De herformulering van artikel 379 behelst het volgende. In het eerste lid wordt, meer correct, de geregistreerde partner direct na de echtgenoot vermeld (conform de huidige redactie van het eerste lid van de artikelen 432 en 451). Voorts worden tot het doen van het verzoek tot ondercuratelestelling ook bevoegd de echtgenoot of de geregistreerde partner van de ouder van de onder curatele te stellen, nog minderjarige persoon die zelf niet diens ouder is, en ook de niet-ouder die ingevolge rechterlijke beslissing gezamenlijk met de ouder gezag over het kind uitoefent (vgl. artikel 1: 253sa, resp. artikel 1:253t BW). Er is geen goede reden om zulke personen, die gedurende minderjarigheid verantwoordelijkheid voor de desbetreffende

persoon dragen de hierbedoelde bevoegdheid nog langer te onthouden. De desbetreffende bepalingen inzake het beschermingsbewind en het mentorschap worden op overeenkomstige wijze aangepast (zie de onderdelen J en U).

Evenzeer ligt het voor de hand om ook de bewindvoerder en de mentor bevoegd te doen zijn om curatele uit te lokken. Indien zodanige maatregel van kracht is, zullen zeker zij het zijn die een weloverwogen oordeel kunnen hebben over de vraag of een verdergaande maatregel noodzakelijk is.

Ingevolge het voorgestelde tweede lid wordt ook degene die de instelling waar de onder curatele te stellen persoon wordt verzorgd, exploiteert of die van de instelling de leiding heeft, tot het doen van het verzoek bevoegd. Er is geen goede reden om zulks bij mentorschap wel (zie artikel 451, tweede lid) en bij curatele niet mogelijk te doen zijn.

Een zelfde bevoegdheid wordt ook voorgesteld ten behoeve van de instelling die aan de betrokkene begeleiding biedt. Te denken valt daarbij aan instanties als MEE. Deze bevoegdheid kan van belang zijn in de situatie waarin de betrokken persoon niet in een instelling verblijft, en er geen familie is, dan wel dat dezen om hen moverende redenen niet tot het doen van een verzoek overgaan. De voor het beschermingsbewind en voor het mentorschap geldende bepalingen, artikel 432 en artikel 451, worden eveneens in deze zin aangevuld (zie onderdeel J en onderdeel U).

Onderdeel B

De aanspraak op beloning van de provisionele bewindvoerder die optreedt hangende de behandeling van het verzoek om curatele zal, evenals die voor de curator als de curatele zal zijn uitgesproken, voortaan bestaan overeenkomstig door de Minister van Justitie vast te stellen regels. Zie voor een toelichting verder bij de onderdelen E, R en Y.

Onderdeel C

De tekst van de eerste zin van het eerste lid wordt in overeenstemming gebracht met die van de artikelen 435 en 452, beide eerste lid. "Het zich nog niet voldoende voorgelicht achten" is overigens in de praktijk ook niet de enige reden voor de rechter om niet gelijk tevens een curator te benoemen. Het kan ook zijn dat in de desbetreffende curatele niet aanstonds ook een curator beschikbaar is.

De aan het eerste lid van artikel 383 toe te voegen zin stemt overeen met hetgeen voor het mentorschap (art. 452, eerste lid) reeds thans geldt. De voor beschermingsbewind geldende bepaling (art. 435, eerste lid, slotzin) wordt eveneens in deze zin aangevuld (zie onderdeel L). Bij de beoordeling van de geschiktheid van de curator gaat het, evenals bij de bewindvoerder (ook) om de vaardigheid een financiële huishouding te voeren, uiteraard in overeenstemming met de aard, de samenstelling en de omvang van het vermogen van de desbetreffende rechthebbende. In de regel, en behoudens indien het grotere en/of ingewikkeld samengestelde vermogens betreft, zal zulks geen bijzondere, bij de bewindvoerder zelf aanwezige kennis of kunde vereisen. Alsdan mag, anders gezegd, worden verondersteld dat de te benoemen persoon in dit opzicht geschikt is.

Omtrent de voorgestelde nieuwe leden 4-6 het volgende. Overeenkomstig het advies van het LOK wordt in het nieuwe vierde lid in de eerste plaats voorgesteld ook rechtspersonen voor benoeming tot curator in aanmerking te doen komen. Reeds thans zijn er rechtspersonen die behalve bewind als bedoeld in titel 1.19 BW ook curatele verzorgen, zij het dat zulks noodzakelijkerwijs door aan de desbetreffende rechtspersoon verbonden natuurlijke personen geschiedt. Een in de praktijk gebleken nadeel van dit laatste is, dat de curatelen daardoor voor wat betreft het curatorschap persoonsgebonden zijn, hetwelk een probleem kan zijn als het desbetreffende personeelslid uit dienst van de rechtspersoon treedt en dan de curatelen die hij of zij behartigde meeneemt. Anderzijds is een voordeel dat

rechtspersonen continuïteit van de werkzaamheden kunnen verzekeren juist omdat de taakuitoefening dan niet meer afhankelijk is van één bepaalde natuurlijke persoon. Een garantie voor een juiste taakuitvoering is nog dat, evenmin als een natuurlijke persoon, ook de rechtspersoon het wezenlijke van de curatelefunctie –het directe contact met de onder curatele gestelde en het nemen van beslissingen omtrent diens verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding- aan derden kan uitbesteden.

Rechtspersonen, maar ook natuurlijke personen die op meer bedrijfs- of beroepsmatige wijze de curatele willen uitoefenen, dienen evenwel voor wat betreft hun bedrijfsvoering, en voorts de werving, scholing en begeleiding van en het toezicht op de personen door wie zij de taak van een curator uitoefenen, te voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen kwaliteitseisen. Evenals mutatis mutandis bij beschermingsbewind is er alle reden om, indien andere personen dan in artikel 383, derde lid, bedoeld, die dus niet uit de familiekring van de betrokkene afkomstig zijn, curator wensen te worden, terzake kwaliteitseisen te stellen. Voor wat betreft de voorwaarden waaronder benoeming mogelijk zal zijn, zie verder bij onderdeel L (nieuw lid 6 van artikel 435). De benoeming van een rechtspersoon of van een natuurlijke persoon die de curatele beroepsmatig zal uitoefenen, waarvan niet zeker is of deze zal voldoen aan de voorwaarden van het vierde lid, is uiteraard evenmin mogelijk als de betrokkene desalniettemin een uitdrukkelijke voorkeur voor deze zou hebben.

Het nieuwe vijfde lid is ontleend aan de artikelen 434, vijfde lid, en 452, zesde lid. Evenwel met een belangrijke wijziging: indien diens goederen onder titel 1.19 bewind staan, hij in staat van faillissement verkeert of ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is, is benoeming van de desbetreffende persoon tot curator alleen dan mogelijk indien het bewind over geld en goed van de curandus door een tweede curator zal worden gedaan. Er is, nu meer dan één persoon tot curator kan worden benoemd en tussen hen ook een taakverdeling kan worden vastgesteld (welke verdeling ook zover kan gaan dat de ene curator zich met uitsluiting van de andere met de financiën van de betrokkene bezighoudt), geen goede reden om zo'n persoon nog langer zonder meer van benoeming uit te sluiten. Uiteraard moet de rechter wel hebben kunnen vaststellen dat de te benoemen persoon in staat is de niet-materiële aangelegenheden naar behoren te behartigen en dat samenwerking met de curator die over de financiën gaat eveneens goed mogelijk is. Een aanvulling van het Besluit curateleregister zal worden bevorderd waardoor zulke taakverdelingen ook voor derden kenbaar zullen zijn (zie ook artikel I, onder H, wijziging van artikel 391).

De mogelijkheid van benoeming van meer dan één curator is alweer sinds HR 1 december 2000, NJ 2001, 390, een feit. Nadere precisering van de condities waaronder zulke benoeming kan plaatsvinden is wenselijk. In het zesde lid wordt voorgesteld benoeming van twee curatoren in lijn van de door het LOK (Aanbevelingen curatele, nr. A.4) aangegeven voorwaarden mogelijk te maken. De regel kent evenwel niet de bij de jurisprudentie inzake de thans nog geldende wettekst wellicht noodzakelijke beperking tot “uit de familiekring”. Toegevoegd is een regel volgens welke, indien er twee curatoren zijn benoemd, ieder van hen de taken die aan een curator toekomen, alleen kan verrichten. Dit, en ook de (ambtshalve) bevoegdheid van de rechter om een taakverdeling tussen de curatoren vast te stellen, diens bevoegdheid om te beslissen bij verschil van mening tussen de beide curatoren en ook de bevoegdheid om een verdeling van de beloning vast te stellen zullen, evenals bij beschermingsbewind (art. 437, tweede en derde lid) ook bij curatele een nuttige functie kunnen vervullen. Het Besluit curateleregister zal worden aangevuld opdat ook van taakverdelingen als hier bedoeld door raadpleging van het register aan derden kan blijken. Voor de bescherming van de betrokken persoon maar ook van derden is dit immers van groot belang.

Onderdeel D

De tekst van onderdeel d van het eerste lid van artikel 385 is in overeenstemming gebracht met die van de artikelen 448 en 461, beide tweede lid. Voorts wordt, voor het geval twee curatoren zouden zijn benoemd (zie artikel 383, nieuw lid 6), ook de medecurator tot het doen van een verzoek tot ontslag van de andere curator bevoegd gemaakt. Voorts wordt voorgesteld om, evenals dit bij beschermingsbewind en bij mentorschap het geval is, ook bij curatele de door de maatregel beschermde persoon bevoegd te doen zijn ontslag van de curator uit te lokken. Voor de toepasselijkheid van de derde en de vierde volzin van het tweede lid, en voorts van het vijfde lid van het beschermingsbewind-artikel 448, zie de toelichting bij onderdeel S.

Met de in het tweede lid vervatte voorschriften wordt grotendeels een met name voor het bewind reeds bestaande kantonrechterlijke praktijk op wetsniveau geformaliseerd. Dat het automatisch voortduren van de curatele geen vanzelfsprekendheid behoort te zijn, volgt ook uit artikel 12 van VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Het wetsvoorstel tot goedkeuring van dit verdrag wordt thans voorbereid (Kamerstukken II, 2007/08, 24 170, nr. 82). De verplichtingen van het tweede lid komen naast die van de periodieke rekening en verantwoording; dat eraan wordt voldaan tegelijk met het afleggen van de rekening is uiteraard niet uitgesloten. De bepaling vindt voor beschermingsbewind en mentorschap haar pendant in onderdeel Q (nieuw artikel 446a) onderscheidenlijk onderdeel X (nieuw tweede lid van artikel 459).

De kantonrechter kan in het verslag omtrent het verloop van de curatele aanleiding vinden om de curator ten verhoore te doen oproepen. Vanzelfsprekend kan hij hierin ook aanleiding vinden de onder curatele gestelde bij zich te roepen. De verplichting tot het doen van verslag omtrent het verloop van de curatele is op de curator gelegd. Evenals dit het geval is bij de rekening en verantwoording betekent dit voor de toezichthoudende kantonrechter dat deze in een voorkomend geval de curator zo nodig aan zijn verplichting herinnert.

Het nieuwe tweede lid kan ook een nuttige functie vervullen indien de curatele voor een bepaalde tijd is uitgesproken (zie daarvoor ook onderdeel F: artikel 389, nieuw eerste lid) en de kantonrechter in het gegeven geval voor zichzelf toch een toetsende rol ziet alvorens de maatregel door tijdsverloop automatisch zou eindigen.

Onderdeel E

In overeenstemming met de kantonrechterlijke praktijk inzake het beschermingsbewind en de curatele zoals deze uit de aanbevelingen beschermingsbewind en inmiddels ook uit de (november 2008) door het LOK vastgestelde aanbevelingen inzake de curatele blijkt, wordt voor de periodieke rekening en verantwoording een jaarlijkse frequentie bepaald. De kantonrechter kan evenwel een andere termijn bepalen. Voor een ruimere verslagperiode dan één jaar kan reden zijn bij voorbeeld indien de curator een direct familielid is van de betrokken persoon, geen loon vraagt en het gaat om een gering vermogen. Het voorschrift omtrent de beloning van de curator dat is opgenomen in de tweede volzin van artikel 385, eerste lid, keert in deze vorm niet terug: gebleken is dat de 5%-regeling in de praktijk niet of nauwelijks wordt toegepast. Zie hiervoor mutatis mutandis verder hierna bij onderdeel R (artikel 447, eerste lid, nieuwe eerste volzin).

Het nieuwe vijfde lid van artikel 386 is ontleend aan het bestaande bewinds-artikel 443, waaraan in onderdeel P van het wetsvoorstel eveneens “buiten rechte” wordt toegevoegd.

De bevoegdheden van de kantonrechter, bedoeld in het nieuwe zesde en zevende lid, dienen ter aanvulling op de bestaande van het van overeenkomstige toepassing zijnde artikel 354. Zij worden voorgesteld met name met het oog op de handhaving van de kwaliteitseisen bedoeld in artikel 383, vierde lid. Zulke bevoegdheden worden ook bij beschermingsbewind

(en mentorschap) voorgesteld. Zie *mutatis mutandis* bij onderdeel M, onder 2, en de toelichting daarop.

Onderdeel F

Het is in lijn met het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en ook in overeenstemming met de in deze relevante noties van noodzaak en proportionaliteit, dat, evenals het beschermingsbewind en het mentorschap, ook de curatele voor een tijdelijke duur kan worden uitgesproken. Het eerste lid van artikel 389 houdt hiermee uitdrukkelijk rekening. Dat de dood aan de curatele een einde maakt wordt thans, zonder expliciete bepaling, ook aangenomen. Voorts is de inhoud van het bestaande derde lid in het eerste lid geïncorporeerd.

Volgens het huidige eerste lid kan de curatele worden opgeheven wanneer bij rechterlijke uitspraak is vastgesteld dat de oorzaken die tot de curatele aanleiding hebben gegeven, niet meer aanwezig zijn. Deze grond wordt vervangen door “indien de noodzaak daartoe niet meer bestaat”. Strikt genomen zal, indien de curatele wegens geestelijke stoornis is uitgesproken, het immers maar zelden voorkomen dat de oorzaak die tot curatele aanleiding gaf niet meer bestaat. De nieuwe grond, die overeenstemt met die voor opheffing van het bewind en van het mentorschap (zie de artikelen 449 en 462, beide tweede lid), houdt hiermee op meer adequate wijze rekening.

Aan de personen die opheffing van de curatele kunnen verzoeken is de curator toegevoegd; deze is immers bij uitstek degene die kan beoordelen of voortduren van de curatele nog aangewezen is. Deze bevoegdheid ligt in de lijn van de verplichting die curator volgens het wetsvoorstel zal hebben om regelmatig aan de kantonrechter verslag te doen over het verloop van de curatele; daarbij is ook de vraag aan de orde of de curatele nog moet voortduren of door een minder ver strekkende voorziening kan worden vervangen (zie onderdeel D, nieuw tweede lid van artikel 385).

Nieuw is voorts dat tot opheffing van de curatele ook ambtshalve kan worden beslist op de grond dat voortzetting van de curatele niet zinvol is gebleken. Een vergelijkbare grond wordt bij beschermingsbewind en mentorschap voorgesteld; naar de toelichting op die bepalingen (onderdeel T, artikel 449, tweede lid, en onderdeel AA, artikel 462, tweede lid) wordt hier kortheidshalve verwezen.

De curatele eindigt thans eerst indien de beslissing tot opheffing van de maatregel in kracht van gewijsde is gegaan. In overeenstemming met de benadering die destijds bij beschermingsbewind (artikel 449, tweede lid) en bij mentorschap (artikel 462, tweede lid) is gevolgd wordt het de rechter mogelijk gemaakt ook in geval van beëindiging van curatele een eerder tijdstip te bepalen.

Onderdeel G

Uitspraken waarbij een curatele wordt uitgesproken of opgeheven (omzetting van curatele in bewind en/of mentorschap daaronder begrepen), een provisioneel bewind wordt ingesteld of een ondercuratelestelling wordt vernietigd, dienen volgens de thans geldende tekst van artikel 390 vanwege de verzoekers in de Staatscourant en in twee door de rechter aangewezen dagbladen te worden bekendgemaakt. Geschiedt zulke bekendmaking niet dan heeft dit geen gevolgen voor de rechterlijke beslissing: de curatele is wel degelijk van kracht. De sanctie is dat de verzoekers hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de door niet-publicatie aan derden eventueel toegebrachte schade. In de regel werd nakoming van deze verplichting bewaakt door de advocaat die voor het doen van het curateleverzoek werd ingeschakeld. Sinds 1 mei 2007 (inwerkingtreding van de wet van 22 november 2006, Stb. 589) is de inschakeling van een advocaat evenwel niet meer verplicht. Gevallen waarin publicatie niet of (veel) later plaatsvond hebben zich daardoor reeds voorgedaan. Voorgesteld wordt de bekendmaking van curatelen voortaan in alle gevallen vanwege de griffier te doen plaatsvinden. De

bekendmaking in twee dagbladen kan gevoeglijk worden gemist: zij is tamelijk kostbaar en draagt in deze tijd van ict niet meer wezenlijk bij aan bekendheid van derden met de curatele.

Onderdeel H

In de eerste plaats wordt voorgesteld dat in het zogenoemde curatelegister ook rechtsfeiten kunnen worden aangetekend die op het beschermingsbewind van titel 1.19 BW betrekking hebben. Het gaat daarbij om de toepassing van de nieuwe volzin van het derde lid van artikel 436. Zie voor een en ander verder bij onderdeel M. De bepaling is voorts zodanig geredigeerd dat de aantekening van andere bewindsfeiten niet is uitgesloten. In de desbetreffende algemene maatregel van bestuur zal ook bekendmaking worden voorgeschreven van de beëindiging van de curatele door het van kracht worden van beschermingsbewind en/of mentorschap (zie hiervoor, onderdeel F, artikel 389, nieuw eerste lid).

Onderdeel I

Het nieuwe derde lid van artikel 431 is ontleend aan artikel 450, derde lid, dat voor het mentorschap hetzelfde bepaalt. Zie ook onderdeel J, onder 1, artikel 432, eerste lid, tweede volzin, waar wordt voorgesteld te bepalen dat het verzoek op deze grond alleen door de betrokken persoon kan worden gedaan. Indien de rechthebbende zelf om onderbewindstelling vraagt, en vaststaat dat dit geheel uit vrije wil en goed geïnformeerd geschiedt, zal dit verzoek geredelijk het vermoeden kunnen opleveren van het vervuld zijn van de voor instelling geldende wettelijke grond.

Onderdeel J

Met betrekking tot artikel 432 worden verschillende wijzigingen voorgesteld. De eerste wijziging betreft het eerste lid van artikel 432. Het eerste lid maakt, evenals bij curatele en mentorschap ook de niet-ouder die ingevolge een der artikelen 253sa en 253t ouderlijk gezag over de betrokken persoon uitoefent, bevoegd om beschermingsbewind uit te lokken. In verband met het nieuwe derde lid van artikel 431, wordt voorts voorgesteld te bepalen dat in de in die bepaling bedoelde situatie, het verzoek uitsluitend kan worden gedaan door de rechthebbende. Dit stemt overeen met artikel 451, tweede volzin, waaraan de bepaling is ontleend.

Het nieuwe tweede lid van artikel 432 is qua opzet ontleend aan het mentorschapsartikel 451, tweede lid. Zie voor “de instelling die aan de rechthebbende begeleiding biedt” ook de wijziging van de artikelen 379 en 451, en de toelichting op de wijziging van artikel 379.

Het derde lid (was tweede lid) voorziet erin dat tot instelling van het beschermingsbewind, behalve als het verzoek tot ondercuratelestelling wordt afgewezen, ook ambtshalve kan worden overgegaan als de opheffing van de curatele op zich aangewezen zou zijn, maar instelling van een bewind eveneens wenselijk is.

Onderdeel K

Volgens deze wijziging kan de rechter ook indien het bewind reeds is ingesteld besluiten dat de zaaksvervangingsregel van het eerste lid van artikel 433 niet geldt.

Onderdeel L

Het ligt voor de hand dat, evenals bij mentorschap (artikel 452, eerste lid) en, zoals ook wordt voorgesteld bij curatele (artikel onderdeel C, onder 1), de rechter zich, behalve omtrent de bereidheid van deze om bewindvoerder te worden, ook een oordeel over de geschiktheid van de voorgestelde bewindvoerder vormt. De wettekst wordt hiermee overigens slechts aangepast aan een bestaande praktijk en de LOK-aanbevelingen op dit punt.

Omtrent het nieuwe zesde lid het volgende. Zoals in het algemeen gedeelte van deze memorie is aangegeven is er alle reden om de eisen inzake benoembaarheid van en het toezicht op anderen dan bewindvoerders die uit de familiekring afkomstig zijn, de zogenoemde “professionele” bewindvoerders, aan te scherpen. Het toezicht wordt thans uitgeoefend door de kantonrechter en betreft volgens de geldende wet met name de naleving van het voorschrift van artikel 436, vierde lid (voor iedere rechthebbende een rekening bij de bank openen en aanhouden, afgescheiden van de eigen rekening van de bewindvoerder), de toelaatbaarheid van uitgaven ten laste van het vermogen van de rechthebbende en voorts het toetsen van de periodieke rekening en verantwoording van de bewindvoerder. Dit toezicht behelst dus niet de bedrijfs-economische processen van de bewindvoerder. Daarop heeft de kantonrechter geen zicht. Het ontbreken van toezicht hierop is een duidelijk manco gebleken. Dit heeft er immers toe kunnen leiden dat bewindvoerders failliet zijn gegaan, en dat rechthebbenden daardoor aanzienlijke schade hebben geleden. Er is dus alle reden om de beoordeling van de geschiktheid van bewindvoerders ook op zulke aspecten van aanvullende normering te voorzien.

Blijkens aanbeveling meerderjarigenbewind A.5 van het LOK verdient, indien de benoeming van een professionele bewindvoerder aan de orde is, een bij de Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI, zie ook www.bpbi.nl) de voorkeur. Daarvoor is een goede reden. Deze bewindvoerders hebben zich immers onderworpen aan het Reglement van kwaliteit dat de branchevereniging hanteert. Dit reglement bevat eisen inzake de toetreding van nieuwe leden, zoals de overlegging van een bedrijfsplan en voorziet bij voorbeeld ook in integriteitseisen met betrekking tot de leden en hun personeel en voorts in kwaliteitseisen, zoals omtrent de bereikbaarheid en hun minimaal vereiste kennis en vaardigheden. Voort worden ook eisen gesteld omtrent de financiële werkprocessen, terwijl uitdrukkelijk is voorgeschreven dat er een strikte scheiding dient te zijn tussen de gelden van de verschillende cliënten en gelden van de bewindvoerder. Dit betekent ook dat tussenrekeningen waarop gelden van meerdere cliënten worden aangehouden in afwachting van doorbetaling aan schuldeisers, niet zijn toegestaan. Tot de kwaliteitseisen behoren ook een audit ter gelegenheid van de toetreding tot de Brancheorganisatie en een jaarlijkse externe accountantscontrole en voorts waarborgen voor de continuïteit van de bewindvoerder.

Voortaan zullen, voor zover gaat het om professionele bewindvoerders, dat wil zeggen bewindvoerders die niet tot de familiekring van de rechthebbende behoren (en behoudens banken), in alle gevallen (ten minste) zulke kwaliteitseisen gelden, de algemene maatregel van bestuur zal zulks bepalen. Van de kwaliteitseisen zal ook deel uitmaken een meldingsplicht van een eventuele overgang van de onderneming van de bewindvoerder (inclusief fusie en splitsing van de rechtspersoon-bewindvoerder).

Na het vorenstaande behoeft omtrent het zesde lid nog slechts het volgende te worden opgemerkt. De bepaling geeft thans limitatief aan welke personen die niet tot de familiekring behoren tot bewindvoerder kunnen worden benoemd. In de eerste plaats zijn dat de rechtspersonen die een financiële onderneming zijn die ingevolge de Wet op het financieel toezicht het bedrijf van bank mogen uitoefenen. Behalve banken komen voor benoeming tot bewindvoerder uitsluitend in aanmerking die natuurlijke en rechtspersonen die aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen kwaliteitseisen voldoen. Die eisen betreffen verschillende onderwerpen die voor een kwalitatief goed bewind van belang zijn. Bij eisen omtrent de bedrijfsvoering kan worden gedacht aan het opgesteld hebben van een bedrijfsplan en andere aangelegenheden als in vorenbedoeld Reglement van kwaliteit aan de orde. En voorts aan een zodanige controle op de uitgaven, dat de rechtmatigheid daarvan redelijkerwijs is gegarandeerd. Maar ook de werving, de scholing en de begeleiding van en

het toezicht op de personen die daadwerkelijk de bewindwerkzaamheden verrichten en voorts de mogelijkheid om klachten in te dienen zullen onderwerp van kwaliteitseisen zijn.

Het aantal bewinden is eveneens een op te nemen eis: aangenomen moet worden dat eerst een bij een minimumomvang van de werkzaamheden kwaliteit kan worden opgebouwd en de kwaliteit van de geleverde dienst redelijkerwijs is gegarandeerd. Gedacht wordt aan een minimumaantal van vijf bewindvoeringen; een niet te hoog gesteld minimum zal ertoe leiden dat zoveel mogelijk rechthebbenden die op een professionele bewindvoerder zijn aangewezen, ongeacht de aard van de organisatie of rechtsvorm van de bewindvoerder een dienstverlening kunnen verwachten die adequaat is.

Indien de desbetreffende bewindvoerder gedurende zekere tijdsduur -gedacht kan worden aan een jaar- minder dan vijf bewinden verzorgt, zal de kantonrechter hem kunnen ontslaan met toepassing van artikel 448, tweede lid: het niet meer voldoen aan de eisen om bewindvoerder te worden. Niet gekozen is voor van rechtswege eindigen van de taak van de bewindvoerder omdat aan het minimum aantal bewinden niet wordt voldaan: dit is uit een oogpunt van rechtszekerheid met name voor derden niet gewenst. In verband met startende bewindvoerders zal in de algemene maatregel van bestuur een voorziening worden getroffen die het hen mogelijk maakt geleidelijk aan deze eis te voldoen.

Vanzelfsprekend dient van het voldoen aan de te stellen kwaliteitseisen ook regelmatig bewijs te worden geleverd. Daartoe wordt voorgeschreven dat ieder jaar voor 1 april een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek te worden overgelegd, dat wil zeggen een registeraccountant of een Accountant-Administratieconsulent ten aanzien van wie bij de inschrijving in het in artikel 36, eerste lid, van de Wet op de Accountants-Administratieconsulenten bedoelde register een aantekening is geplaatst als bedoeld in artikel 36, derde lid, van die wet. Externe en onafhankelijke toetsing van de kwaliteitseisen sluit aan bij de praktijk van de Branchevereniging zoals deze blijkt uit het Reglement van kwaliteit. De overlegging zal dienen te geschieden “op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze”. Aldus is het mogelijk om hiervoor één (rechtbank)griffie als centraal adres aan te houden: bedacht zij immers dat de bewindvoerder in de regel met verschillende toezichthoudende kantonlocaties te maken zal hebben, en het voor hem een onnodig last zou zijn om aan al deze locaties de desbetreffende stukken te moeten sturen.

Bewindvoerders die thans uit hoofde van een rechterlijke benoeming actief zijn maar niet aan de te stellen benoemingseisen voldoen, zullen voldoende tijd krijgen om alsnog daaraan te voldoen. Zie daarvoor de overgangsbepaling van artikel II en de toelichting daarop.

Gaat het om natuurlijke- of rechtspersonen-bewindvoerders die zijn aangesloten bij de Branchevereniging Bpbi, dan mag ervan worden uitgegaan dat zij aan de te stellen kwaliteitseisen voldoen. Daarom is er tevens in voorzien dat zulke bewindvoerders van overlegging zijn vrijgesteld. Uiteraard kan de kantonrechter bij de instelling van het bewind of nadien bepalen dat overlegging wel dient plaats te vinden als hij daartoe reden zou hebben. Zo'n reden kan (ook) zijn de overgang van de onderneming van de bewindvoerder, hetwelk overigens een feit van zodanige betekenis is, dat reeds het voornemen daartoe aan de toezichthoudende kantonrechter dient te worden gemeld. In verband met het toezicht op de bewindvoerder is voorts ook van belang de voorgestelde aanvulling van artikel 436 met een zesde en zevende lid (zie daarvoor hierna, onderdeel M en de toelichting daarop).

Onderdeel M

Bewind wordt, anders dan curatele, en tenzij het registergoederen of een onderneming of een aandeel in een vennootschap onder firma betreft, niet gepubliceerd. De bescherming die derden daardoor ondanks het bestaan van de maatregel genieten gaat ver. In een aantal situaties zal dit betekenen dat noodzakelijkerwijs tot de instelling van de verdergaande

maatregel van curatele moet worden overgegaan. Teneinde te vermijden dat zulks onnodig gebeurt, de in het individuele geval maatregel disproportioneel zou zijn, wordt een in het derde lid van artikel 436 op te nemen voorziening voorgesteld. Op grond hiervan kan de kantonrechter tevens bepalen dat de beschikking waarbij het bewind werd ingesteld, danwel werd uitgebreid of beperkt, en de benoeming van de bewindvoerder (alsmede diens schorsing of ontslag), door de griffier wordt ingeschreven in de registers bedoeld in artikel 391. Heeft publicatie van het bewind op deze wijze plaatsgevonden dan zal evenals bij curatele een beroep op “goede trouw” niet meer mogelijk zijn.

De beslissing tot publicatie kan worden gegeven op verzoek van een dergenen die ook instelling van het bewind kunnen uitlokken; de bevoegdheid ertoe van de fungerende bewindvoerder ligt evenzeer voor de hand. De rechter zal ook ambtshalve tot publicatie kunnen beslissen, vergelijk artikel 434, eerste lid. Aan publicatie van het bewind in het register zal naar verwacht in de praktijk eerst en vooral behoefte bestaan in geval het bewind alle tegenwoordige en toekomstige goederen van de rechthebbende betreft. Beperking van de bepaling tot deze situatie zou evenwel in de praktijk te stringent kunnen blijken te zijn. Dat de hier bedoelde publicatie vanwege de griffie geschiedt is in lijn met, en geschiedt ook vanuit dezelfde overwegingen als bij de wijziging voorgesteld voor curatelebeslissingen (zie artikel I, onderdeel G).

Een nieuw stelsel van registratie is niet nodig en wordt dan ook niet voorgesteld; aansluiting wordt gezocht bij het curateleregister. Het curateleregister is on line raadpleegbaar en daarmee voor eenieder eenvoudig toegankelijk. Het curateleregister krijgt door de nieuwe bepaling van het derde lid wel een ruimere strekking; de benaming van het register (“curateleregister”, zie artikel 13, tweede lid, van het besluit van 26 november 1969, Stb. 528) zal uiteraard ook worden aangepast.

De huidige tekst van het vijfde lid van artikel 436 verleent aan de kantonrechter de bevoegdheid om de bewindvoerder ten verhoore te doen oproepen en legt aan de laatste de verplichting op alle inlichtingen te verstrekken die de kantonrechter van hem wenst. In lijn met artikel 96 van de Wet op het notarisambt wordt een en ander in het nieuwe zesde lid nader geëxpliciteerd en wel aldus dat de bepaling ook omvat de verplichting tot het geven van inzage van de kantoor- en privé-administratie en de daaraan ten grondslag liggende bescheiden. Daarvan kan ook afschrift worden verlangd. Een en ander is van belang in verband met de handhaving van de benoemingseisen vermeld in het nieuwe zesde lid van artikel 435.

In de praktijk is het niet ongebruikelijk dat bewindvoerders de feitelijke werkzaamheden door een derde laten verrichten. Met name bewindvoerders uit de familiekring bedienen zich van deze vorm van uitbesteding, maar zij komt ook onder professionele bewindvoerders voor. De bewindvoerder blijft als opdrachtgever wel aansprakelijk en dient er derhalve voor in te staan dat hij bij voorbeeld de verplichtingen omtrent het verlenen van inzage in of van afschrift van boeken en bescheiden ook kan nakomen met betrekking tot de desbetreffende boeken en bescheiden van die derde. Zodanige aansprakelijkheid van de opdrachtgever is overigens niet nieuw, zij vloeit, ook in geval van curatele en mentorschap reeds thans uit de wet voort (artikel 7:404 BW).

Het nieuwe zevende lid van artikel 436 wordt eveneens met het oog op de naleving van de kwaliteitseisen van artikel 435, nieuw zesde lid, voorgesteld. De kantonrechter kan redenen vinden tot het doen van ambtshalve onderzoek ter zake. Met name is dit van belang ingeval slecht bewind niet is uitgesloten, in de situatie dat er geen gerechtelijke procedure aanhangig is gemaakt door iemand aan wie ingevolge de Wet op de rechtsbijstand een toevoeging is verleend. De bepaling kan een nuttige aanvulling zijn op artikel 360, met name tweede en derde lid, dat ingevolge artikel 445, vierde lid, bij beschermingsbewind toepasselijk is (en ook bij curatele, zie art. 386, eerste lid). Is van slecht bewind geen sprake

dan blijven de kosten van het onderzoek ten laste van de onder curatele gestelde onderscheidenlijk de rechthebbende.

Onderdeel N

Artikel 440 vrijwaart de rechthebbende slechts van verhaal door schuldeisers “te kwader trouw” zolang het bewind van kracht is. Zodra het bewind is geëindigd herleeft het recht van zulke schuldeisers. Deze bescherming van schuldeisers die het bewind kenden of in ieder geval hadden behoren te kennen, gaat te ver, al was het maar omdat hierin een oneigenlijke reden kan zijn gelegen het bewind te laten voortduren terwijl de rechthebbende weer wel in staat kan worden geacht zelf zijn vermogensrechtelijke belangen behoorlijk te behartigen. Er is evenmin een goede reden om de erfgenamen van de rechthebbende met verhaal door deze schuldeisers te confronteren in het geval het bewind door de dood van de rechthebbende is geëindigd. Voorgesteld wordt daarom de beperking van de verhaalsmogelijkheid van schuldeisers te kwader trouw tot “gedurende het bewind” te doen vervallen. Zulke schuldeisers zullen voortaan dus ook na het bewind voor schulden die voortspruiten uit hun handelingen tijdens het bewind verricht met of jegens de rechthebbende geen verhaal kunnen nemen.

Onderdeel O

Artikel 441 geeft in aanvulling op artikel 438 nader aan waaruit de taak van de bewindvoerder bestaat: vertegenwoordiging van de rechthebbende bij de uitoefening van zijn taak en voorts zorgdragen voor een doelmatige belegging van het vermogen van de rechthebbende voor zover dit niet voor voldoende verzorging van deze dient te worden besteed. Uit de toelichting op de Aanbevelingen van het LOK omtrent de beloning van de bewindvoerder blijkt dat de taak ruim dient te worden opgevat. Daartoe wordt bijvoorbeeld het aanvragen van persoonsgebonden budget (PGB) of van een identiteitsbewijs gerekend, terwijl ook het invullen van zogenoemde werkbriefjes daaronder valt. De ruim op te vatten omvang van de taak kwam eerder ook aan de orde in de antwoorden van de toenmalige Minister van Justitie op vragen van de leden Vos en Van Gent, Aanhangsel II, 2005/06, nr. 1763. Het is aangewezen om deze benadering te expliciteren in de wet: voorgesteld wordt dat de bewindvoerder naast genoemde taken ten behoeve van de rechthebbende alle handelingen kan verrichten die aan een goed bewind bijdragen. De aanvulling geeft ook uitdrukking aan de omstandigheid dat de bewindvoerder pro-actief dient te zijn, dient na te gaan op welke voorzieningen deze aanspraak kan maken en ook tijdig de daarvoor nodige aanvragen dient te doen. Met name indien het om rechthebbenden gaat die zich niet verzetten tegen de bemoeienissen van de bewindvoerder en geneigd zijn alles aan deze over te laten is deze bevoegdheid van belang. Uiteraard doet de bevoegdheid niet af aan het vereiste van toestemming onderscheidenlijk machtiging van de kantonrechter indien deze volgens de wet (zoals artikel 441, tweede lid) vereist is.

Onderdeel P

Voorgesteld wordt de “machtiging te zijner verantwoording”, die de bewindvoerder aan de kantonrechter kan vragen alvorens in rechte op te treden, uit te breiden tot optreden van de bewindvoerder buiten rechte, dus als er niet van een gerechtelijke procedure sprake is. De vertegenwoordigingsbevoegdheid van de bewindvoerder geldt immers ook zowel in als buiten rechte (artikel 441, eerste lid). Eenzelfde benadering wordt gevolgd voor curatele (zie onderdeel E) en mentorschap (zie onderdeel W).

Onderdeel Q

Indien bewind niet voor een bepaalde tijd is uitgesproken en beëindiging niet wordt verzocht, duurt dit in beginsel voor onbepaalde tijd voort. Met de in het nieuwe artikel 446a vervatte voorschriften wordt grotendeels een voor het bewind reeds bestaande kantonrechterlijke praktijk op wetsniveau geformaliseerd. Dat het automatisch voortduren van het bewind geen vanzelfsprekendheid behoort te zijn volgt ook uit artikel 12 van VN-Verdrag inzake rechten van personen met een handicap, hetwelk ook door ons land zal worden geratificeerd (Kamerstukken II, 2007/08, 24 170, nr. 82). De verplichtingen van het nieuwe artikel 446a komen naast die van de periodieke rekening en verantwoording; dat eraan wordt voldaan tegelijk met het afleggen van de rekening is uiteraard niet uitgesloten. De bepaling vindt voor de curatele en mentorschap haar pendant in onderdeel D (nieuw tweede lid van artikel 385) onderscheidenlijk onderdeel X (nieuw tweede lid van artikel 459).

De kantonrechter kan in het verslag omtrent het verloop van het beschermingsbewind aanleiding vinden om de bewindvoerder ten verhoore te doen oproepen (op de voet van artikel 436, vijfde lid). Vanzelfsprekend kan hij in het verslag ook aanleiding vinden de rechthebbende bij zich te roepen. De verplichting tot het doen van verslag omtrent het verloop van het bewind is op de bewindvoerder gelegd. Evenals dit het geval is bij de rekening en verantwoording betekent dit voor de toezichthoudende kantonrechter dat deze in een voorkomend geval de bewindvoerder zo nodig aan zijn verplichting herinnert.

Onderdeel R

Evenals voor de curator in het geval er een curatele is (en zoals hierna nog wordt toegelicht voor de mentor bij mentorschap), wordt voor het beschermingsbewind voorgesteld de materie van de beloning van de bewindvoerder bij ministeriële regeling te regelen. Thans geldt de zogenoemde 5% -regeling van artikel 447, eerste lid, maar omdat deze in de regel tot een volstrekt onvoldoende beloning leidt, gelden in de praktijk de aanbevelingen terzake van het LOK. Een bezwaar daarvan is evenwel dat de LOK-aanbevelingen voor de individuele kantonrechter niet bindend zijn. Bewindvoerders die aan meer dan een kantonrechter rekening en verantwoording schuldig zijn worden ondanks de aanbevelingen nog steeds met verschillende normen voor de beloning geconfronteerd. Het ligt daarom, en ook omdat in de praktijk op niet immer verklaarbare gronden door kantonrechters wordt afgeweken van de landelijke richtlijnen van de beroepsgroep op dit punt, voor de hand dat de formele wetgever bindende regels stelt. Immers alleen dan gaat het om regels die zonder uitzondering voor ieder bewind gelden. Bij de vaststelling van de hierbedoelde regels zal ik mij uiteraard doen voorlichten door het LOK.

Onderdeel S

Blijkens de tweede volzin van het tweede lid van artikel 448 kan de kantonrechter, ingeval een onderzoek in verband een verzoek tot ontslag van de bewindvoerder wegens gewichtige redenen loopt, voorlopige voorzieningen in het bewind treffen en de bewindvoerder schorsen. In de praktijk is de behoefte gebleken om zulke beslissingen zo nodig zonder voorafgaand verhoor van de bewindvoerder te kunnen nemen. De nieuwe derde en vierde volzin van het tweede lid bevatten de mogelijkheid daartoe. In dat geval dient de beslissing wel binnen twee weken tot het bieden van de gelegenheid van verhoor te leiden, op straffe van verval van de beslissing. Vgl. voor een overeenkomstige regeling bij de ondertoezichtstelling van minderjarigen, artikel 809, derde lid, Rv.

Omtrent het nieuwe vijfde lid van artikel 448 het volgende. In geval van ontslag van de bewindvoerder wegens gewichtige redenen, zoals nalaten, fouten of zelfs fraude kan het van belang zijn dat de ontslagen bewindvoerder niet langer de beschikking houdt over de bewindsadministratie en boekhouding en ook privé-administratie, om te voorkomen dat sporen worden uitgewist. In dat geval kan zijn rekening en verantwoording van minder belang

zijn dan de mogelijkheid dat rechthebbende zelf – indien hij daartoe weer in staat is – , de opvolgend bewindvoerder of een door de kantonrechter benoemde deskundige, zoals een accountant, de boedel aan de hand van de op dat moment aanwezige stukken kan onderzoeken. Verder is het van belang dat aan de rechthebbende toekomstige goederen die de ontslagen bewindvoerder onder zich heeft, weer beschikbaar komen. Hierbij kan worden gedacht aan correspondentie van derden (familieleden en instanties) gericht aan de bewindvoerder in diens hoedanigheid van beheerder van het vermogen van rechthebbende, sleutels van bankkluizen van de rechthebbende en voorwerpen van de rechthebbende die de bewindvoerder in bewaring heeft genomen. Het spreekt van zelf dat de kantonrechter de in beslag genomen administratie en boekhouding kan overdragen aan een door hem benoemde deskundige, teneinde onderzoek te laten verrichten, dan wel aan de opvolgend bewindvoerder.

Onderdeel T

De kantonrechter kan thans het bewind opheffen indien de oorzaken die tot de maatregel aanleiding hebben gegeven niet meer bestaan. Naar de letter betekent dit dat niet meer sprake is van de ziekte of aandoening of nog andere kwaal die tot het bewind aanleiding gaf. Passender, immers meer in lijn met categorieën als noodzaak en proportionaliteit voor wat betreft het instellen en het voortduren van het bewind, is het om als grond aan te houden dat de noodzaak voor de maatregel niet meer bestaat. Aldus ook de desbetreffende praktijk, zoals deze ook uit de LOK-Aanbevelingen blijkt. De terminologie is ontleend aan die van artikel 462, tweede lid.

Nieuw is dat het bewind ook zal kunnen worden opgeheven indien voortzetting ervan niet zinvol is gebleken. Het kan namelijk in de praktijk gaan om rechthebbenden die hun handel en wandel voortzetten alsof er geen bewind is ingesteld (met name nieuwe schulden blijven maken), en ook overigens op geen enkele wijze voor de bewindvoerder aanspreekbaar of zelfs maar bereikbaar blijken te zijn, en/of de bewindvoerder op ernstige wijze bedreigen. Voorbeelden van zulke situaties, die niet kunnen worden gebracht onder de grond “noodzaak bestaat niet meer” en dus betekenen dat het bewind werd opgeheven zonder dat de wettelijke grond is vervuld, maar waaraan kennelijk wel behoefte bestaat zijn: Rb. Zwolle, sector kanton, 9 november 2006, LJN AZ2005, Rb. Breda, sector kanton, 5 december 2007, LJN BB9540, en Rb. Arnhem, sector kanton, 15 mei 2008, LJN BD2510.

Onderdeel U

De wijziging in het eerste lid van artikel 451 stemt overeen met die betreffende artikel 379 en artikel 432, beide eerste lid. Zie de toelichting daarbij.

De wijzigingen in het tweede lid komen overeen met die bij de curatele (artikel 379, tweede lid, en die bij het bewind (artikel 432, tweede lid). Personen met afwijkend gedrag, die niet zelden zwerven en geen relatie met de familie hebben, kunnen op deze wijze meer rechtstreeks binnen de bescherming van het mentorschap worden gebracht.

De wijziging in het derde lid van artikel 451 is in lijn met die betreffende artikel 432, derde lid (zie onderdeel J, onder 4).

Onderdeel V

Voorgesteld wordt dat voortaan ook rechtspersonen tot mentor benoembaar zullen zijn. In aansluiting op hetgeen daarover in het algemeen gedeelte van deze memorie reeds is opgemerkt het volgende. Onder auspiciën van de Stichting Mentorschap Netwerk Nederland zijn inmiddels achttien stichtingen mentorschap actief, en wel in de regio's Groningen, Friesland, Zwolle e.o., Veluwe, Midden-Gelderland (Arnhem en Nijmegen en omstreken), Utrecht, Noordwest Holland, Amsterdam, Haag en Rijn (Haaglanden, Delfland/Westhoek/Oostland), Leiden e.o. en Midden Holland), Rotterdam e.o., Drechtsteden,

Zeeland, West Brabant, Breda e.o., Midden Brabant, Zuidoost Brabant, Noordoost Brabant en Noord en Midden Limburg. In een tweetal andere regio's zal naar verwachting nog in 2009 een stichting mentorschap worden opgericht en voor overige regio's zijn er initiatieven inzake de oprichting van zo'n stichting danwel het organiseren van de desbetreffende werkzaamheden vanuit een bestaande stichting in nabijgelegen gebied. Bedoelde stichtingen hebben als doelstelling de desbetreffende regio's te voorzien van een pool van vrijwilligers die bereid zijn op te treden als mentor voor meerderjarigen voor wie het mentorschap wordt ingesteld.

Indien het mentorschap voor rechtspersonen zal zijn opengesteld zullen bedoelde vrijwilligers namens de rechtspersoon als mentor kunnen optreden en de taken die aan het mentorschap verbonden zijn uitoefenen. Zulks heeft ontegenzeggelijk voordelen boven de huidige situatie; bijvoorbeeld en met name uit een oogpunt van continuïteit, een rechtspersoon kan zonder probleem een andere natuurlijke persoon als de mentor inzetten als daarvoor reden is. Voorts is het zo dat de in artikel 447 bedoelde beloning aan de rechtspersoon verschuldigd zal zijn, hetwelk deze weer de mogelijkheid geeft tot repartitie van de desbetreffende bedragen onder degenen die het werk daadwerkelijk uitvoeren. Uiteraard zullen de statuten van de stichtingen dienen te zijn aangepast om ook zelf voorbenoeming in aanmerking te kunnen komen. Zulks zal tijdig voor de inwerkingtreding van de wet het geval kunnen zijn.

Evenals bij de curatele en het beschermingsbewind (zie de onderdelen C en L) zullen ook bij het mentorschap andere personen dan die welke tot de familiekring van de betrokken persoon behoren slechts tot mentor kunnen worden benoemd mits zij aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. Deze eisen komen qua onderwerp met die terzake van het beschermingsbewind en de curatele overeen. De stichtingen mentorschap zullen tijdig voor de inwerkingtreding van de onderhavige bepaling haar statuten kunnen hebben aangepast, zodat zij het zelf uitoefenen van het mentorschap ook daadwerkelijk tot doel zullen kunnen hebben.

De absolute uitsluiting van benoeming voor de direct betrokken of behandelend hulpverlener en voor personen behorende tot leiding of tot het personeel van de instelling waar de betrokkene verblijft (huidig zesde lid, onder d en e), gaat als zodanig te ver. Het kan gevoeglijk aan de kantonrechter in de concrete situatie worden overgelaten om te beoordelen of zulke personen geschikt zijn om als mentor te fungeren.

Voor een toelichting op het nieuwe zevende lid van artikel 452, op grond waarvan ook twee mentoren kunnen worden benoemd, zie de toelichting bij de overeenkomstige wijziging van de curatelebepaling van artikel 383, zesde lid (onderdeel C).

Onderdeel W

Zie voor vergelijkbare wijzigingen hiervoor bij onderdeel E, voor curatele, en onderdeel P, inzake het beschermingsbewind.

Onderdeel X

Zie voor het nieuwe tweede lid de pendant bij curatele en beschermingsbewind, onderdeel D, artikel 385, tweede lid, respectievelijk onderdeel Q, nieuw artikel 446a, en de toelichting daarbij. Een minder verstrekkende voorziening dan mentorschap zou kunnen zijn het behartigen van de belangen uit hoofde van volmacht en/of zaakwaarneming. Voor het nieuwe derde en vierde lid, zie met name bij artikel 436 (onderdeel M).

Onderdeel Y

Zie mutatis mutandis de onderdelen E (voor curatele) en R (beschermingsbewind) en de toelichting daarbij.

Onderdeel Z

Een overeenkomstige wijziging wordt ook bij curatele en bij beschermingsbewind voorgesteld. Zie de onderdelen D en S, beide onder 1, en voor een toelichting met name bij onderdeel S.

Onderdeel AA

Vanuit de zelfde overwegingen als bij het beschermingsbewind, wordt ook hier voorgesteld dat het mentorschap zal kunnen worden opgeheven indien voortzetting ervan niet zinvol is gebleken. Zie voor dit voorstel ter zake van het beschermingsbewind bij onderdeel T (artikel 449, tweede lid) en de toelichting daarop.

Artikel II

Het lijkt redelijk om de bewindvoerders die reeds als zodanig werkzaam zijn, enige tijd te geven om te voldoen aan de nieuwe, in artikel 435, zesde lid, bedoelde eisen om bewindvoerder te kunnen worden. Voorgesteld wordt hun daartoe een periode te gunnen van twee jaar na het van kracht worden van bedoelde eisen. Zou na ommekomst van die periode blijken dat de bewindvoerder nog steeds niet aan de kwaliteitseisen voldoet, dan is diens ontslag op de grond dat hij niet meer voldoet aan de eisen om bewindvoerder te kunnen worden (zie artikel 448, tweede lid), onvermijdelijk. Uiteraard blijft het mogelijk dat op een eerder tijdstip tot ontslag wordt overgegaan, en wel op eigen verzoek, of wegens gewichtige redenen zo die aanwezig zouden zijn.

Artikel III

Een aantal bepalingen vereist nog nadere regelgeving bij of krachtens algemene maatregel van bestuur; het betreft de artikelen 383, vierde lid, 435, zesde lid, en 452, vijfde lid. In de sfeer van de uitvoering dienen bepaalde aangelegenheden te zijn geregeld wil de desbetreffende bij het wetsvoorstel voorgestelde wijziging in werking kunnen treden; zie met name 436, derde lid, nieuwe derde zin: de inschrijving van deze bewindsfeiten veronderstelt wel dat het register van artikel 391 daarop zal zijn ingericht. Vandaar inwerkingtreding op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dit maakt ook een tijdige en genoegzame voorlichting van belanghebbenden mogelijk. Zonodig kan het tijdstip van inwerkingtreding voor bepalingen van de wet of van onderdelen van bepalingen verschillend worden vastgesteld.

De Minister van Justitie,

